

Katolícka univerzita v Ružomberku

Filozofická fakulta

Medzinárodná komisia pre výskum frazeológie slovanských jazykov
pri Medzinárodnom komitáte slavistov

Slovenská frazeologická komisia pri Slovenskom komitáte slavistov

FRAZEOLOGICKÉ ŠTÚDIE V

Princípy lingvistickej analýzy vo frazeológii

Editori

Dana Baláková – Peter Ďurčo

Ružomberok 2007

СЛАВЕЙКОВ, П. Р.: Български притчи или пословици и характерни думи. София: Издателство «Захарий Стоянов» 2003.

ВЪТОВ, В.: Малък фразеологичен речник на българския език. Велико Търново: Слово 1999.

ВЪТОВ, В.: Библията в езика ни. Речник на фразеологизмите с библейски произход. Велико Търново: Слово 2002.

ZÁTURESKÝ, A. P.: Slovenské príslovia, porekadlá, úslovia a hádanky. Bratislava: Slovenský Tatran 2005.

HRVATSKI PRILOŽNI FRAZEMI S KOMPONENTAMA DAN I NOĆ I NJIHOVI EKVIVALENTI U DRUGIM JEZICIMA

Željka Fink

Zagreb

I. Hrvatski frazemi s komponentama dan i noć

1. U hrvatskom je jeziku rječnički registrirana nevelika skupina frazema s komponentama *dan*, odnosno *noć*. Oni se pojavljuju u nekoliko strukturnih i kategorijalnih oblika. Osim priložnih najzastupljeniji su glagolski: *čuvati (ostaviti, skupljati, spremiti) za crne dane* što (ostavljati na stranu za slučaj potrebe, štedjeti za nesigurnu budućnost'), *gubiti dane* (gubiti vrijeme, raditi nešto nepotrebno, baviti se čime beskorisnim'), *krasti bogu dane* (ljenčariti, dangubiti, baviti se čime beskorisnim'), *zamijeniti dan za noć* (spavati danju umjesto noću, živjeti noćnim životom, a spavati danju), *živjeti iz dana u dan* (loše (bijedno) živjeti, životariti'), ali aktivno se upotrebljavaju i pridjevski (*dobar kao dobar dan* (jako dobar, dobrodušan /o osobi/), *glup kao noć* (jako glup'), *jasno kao dan* (potpuno (sasvim) jasno'), imenički: *crni dani* <koga (čiji), čega> (dani oskudice (nevolje), loše razdoblje *za koga (čije), za što*'), *zlatni dani* <koga (čiji), čega> (najljepše (najbolje) razdoblje *koga (čije), čega*'), te oni sa strukturom rečenice: *jede tko kao da tri dana nije jeo* (mnogo i halapljivo jede *tko*'), *odbrojeni su dani komu* (1. na samrti je *tko*, umire *tko*; 2. gubi vlast (visoki položaj) *tko*'), *odbrojeni su dani čemu* (osuđeno je na propast *što*, ukinut će se *što*'), *progutala je noć koga, što* (netragom je nestao *tko*, ništa više ne zna o *komu*, o *čemu*'), *trla baba lan da joj prođe dan* (jalov (beskoristan) posao, nikakve koristi od *čega*') itd.

U ovom se radu analiziraju priložni frazemi s navedenim komponentama.

Opći rječnici hrvatskoga jezika navode ukupno pet značenja riječi *dan*: (1) prvo je pojam iz astronomije i odnosi se na vrijeme koje je potrebno da se nebesko tijelo okrene oko svoje osi; (2) drugim se imenuje vrijeme za koje se Zemlja okrene oko svoje osi, tj. vrijeme od 24 sata; (3) treće ukazuje na vrijeme od izlaska do zalaska Sunca; (4) doba, vrijeme; (5) petim se imenuje razdoblje ili vrijeme posvećeno čemu (npr. *Dan škole*). Riječ *noć* pak ima ukupno tri značenja: (1) prvo označava vrijeme tame, vrijeme od potpunog zalaska Sunca do njegovog ponovnog izlaska; (2) drugo se odnosi na tamu, mrak u tom vremenskom razdoblju; (3) trećim se imenuje razdoblje ili vrijeme posvećeno čemu (npr. *Noć vještica*).

Na semantički je talog i značenje hrvatskih frazema presudno utjecalo drugo (npr. *dan za danom*), treće (npr. *usred (u po) bijela dana*) i četvrto (npr. *pod stare dane*) značenje leksema *dan*, odnosno prvo (npr. *<i> dan i noć*) i drugo (*preko noći*) leksema *noć*.

2. Najveći se dio hrvatskih frazema s komponentama *dan* i *noć* odnosi na skupinu priložnih, pri čemu većina njih ima vremensko, a manji dio ima mjesno, odnosno kvantitativno značenje.

2.1. Priložne se frazeme s vremenskim značenjem može podijeliti u nekoliko podskupina u kojima se na vremenski odsječak gleda s različitim aspektima.

2.1.1. Prva se odnosi na značenje 'neprekidno, cijelo vrijeme, bez prestanka'. Tu u prvom redu treba spomenuti frazem *<i> dan i noć*, a u aktivnoj je upotrebi i frazem jednake strukture koji u svom sastavu umjesto imeničkih sastavnica ima istokorijenske priložne: *<i> danju i noću*. U sljedećem se frazemu jači naglasak stavlja na svakodnevnost, neprestanost: *svaki božji dan*, dok se u frazemu *dan za danom* osim prethodno spomenutog značenja naglašava i ponavljanje neke radnje ili stanja. Frazem *iz dana u dan* upotrebljava se kad se želi pokazati pojačavanje intenziteta neke radnje ili stanja.

Donijela je sa sobom torbu knjiga, jer je namjeravala učiti, samo učiti, dan i noć, kako bi položila sve te dosadne i besmislene propuštene ispite... (Bauer, HFR)

Mali narodi moraju i danju i noću bdjeti i biti budni. (G)¹

...tata je kupovao Glas Slavonije i Vjesnik svaki božji dan pa sam bila dobro opskrbljena. (G)

Dan za danom izmjenjivale su se impresije i organizator je svaki dan izvlačio novi adut iz rukava. (G)

Jadnik, iz dana u dan izgleda sve lošije. (Majdak, HFR)

2.1.2. Druga podgrupa pokazuje određeni vremenski odsječak prošlosti, sadašnjosti ili budućnosti.

Tako se frazem *neki dan* ('nedavno, prije par dana') odnosi na nedavnu prošlost, dok frazem *od Kulina bana <i> dobrih dana* ima značenje 'od davnih (pradavnih) vremena, iz duboke prošlosti'². Potonji se frazem sve češće upotrebljava bez fakultativnog dijela (padežni oblik pridjeva je arhaičan) čime se gubi semantički element *dobrih* starih vremena. U njemu se spominje bosanski ban Kulin (u frazemu se uvijek upotrebljava oblik inverzije) koji je krajem 11. i početkom 12. st. oslobodio Bosnu bizantskog vrhovništva, ali je bio u vazalnom odnosu prema hrvatsko-ugarskom kralju Beli III. Izdaje povelju kojom se dubrovačkom knezu Krvašu i dubrovačkim građanima dopušta sloboda kretanja po njegovom području čime se jačaju gospodarske veze između Bosne i Dubrovnika. Smatra se da je Bosna u to vrijeme doživjela ekonomski procvat i otud spominjanje *dobrih dana* u frazemu.

Dogodilo mi se nešto jako zanimljivo neki dan u redakciji. (G)

Možda i od ranije, tj. od Kulina bana i dobrih dana. (G)

¹ www.google.com

² Frazem ima i drugo značenje, ali ono nema vremensku komponentu: 'izdaleka, s velikim uvodom' [npr. pričati o čemu]: *Djed bi o svemu običavao pripovijedati od Kulina bana, pa bi katkad poneki slušač i zadržjmao.* (HFR)

Frazemi *do dana današnjega, do naših dana* (,dosad, do ovog trenutka') odnose se na vremenski odsječak koji započinje u prošlosti, a završava u sadašnjosti, pri čemu se razdoblje prošlosti samo implicira, a eksplicitno se spominje samo sadašnji trenutak.

Posljedice toga ostale su u medijima do dana današnjega. (G)

Ipak, ponešto što proizlazi iz pučke tradicije, živi sve do naših dana i ukazuje na prožimanje tradicijske kulture sela i kulturnih obrazaca življenja... (G)

Polusloženica *dan-danas* (,čak (još) i danas') upućuje na sadašnji trenutak, a ponavljanje korijena intenzivira povezanost sa sadašnjosti. S druge se strane aktualni trenutak dovodi u vezu s jednakim ili sličnim trenutkom iz prošlosti. Tako se u rečenici *To se događa i dan-danas* eksplicira samo trenutna situacija, ali se ona u određenom stupnju (iako to nije izraženo) uspoređuje sa sličnom situacijom u prošlosti.

Da sam ja bio kapetan Velikog, ta lađa bi i dan-danas plovila! (Mlinarec)

Frazem okamenjene genitivne strukture *ovih dana* znači ,u bliskoj budućnosti'. Za razliku od njega frazem *jednog lijepog dana* (,jednom, jednom zgodom') ironično, odnosno s dozom humora govori o jednom trenutku u budućnosti u kojem će se možda nešto ostvariti ili dogoditi³. Nastao je na temelju formule iz bajki. Bibliizam *do sudnjeg dana* govori o vremenskom odsječku koji počinje u sadašnjem trenutku i traje do kraja svijeta. Spominje se samo konačna točka vremenskoga slijeda, a početna se podrazumijeva.

Zbog toga što je Hrvatska po uvjetima poslovanja svrstana na nisko 118. mjesto Ministarstvo financija ovih dana priprema i službeni prosvjed... (G)

Auto-škola? Možda jednog lijepog dana... (G)

Znaš da će nam ovo predbacivati do sudnjeg dana? (G)

³ Identični se frazem upotrebljava i u ruskom jeziku gdje se smatra kalkom iz francuskog un *beau jour* (usp. *Ruska frazeologija. Povijesno-etimološki rječnik*).

Sljedeći se frazem odnosi na period od izlaska do zalaska sunca: *cijeli božji dan*. Drugi govori o nešto kraćem vremenskom odsječku, ali su za njega bitne dvije činjenice: prva je danje svjetlo, a druga da se dogodilo nešto što su svi mogli vidjeti (upravo zato što se odvijalo danju kad je svjetlost najjača, ali i svima na vidiku, na otvorenom): *usred (u po) bijela dana*. Suprotnost navedenom frazemu je *gluho doba noći* kojim se označava vrijeme oko ponoći.

Sanjam o nečem što ima vodu u blizini, gdje mogu gledati zelenilo cijeli božji dan i imati dovoljno mjesta za druženje s prijateljima i djecom... (G)

...ako Tuna doista počne tu, u Gradskoj kavani na Trgu usred bijela dana, prije podne, potpuno trijezan, recitirati (...), bez riječi ću ustati i pokupiti svoje krpice. (Majdak)

...nadajući se da će se stvari same od sebe riješiti i da će se oni kad-tad u po bijela dana na ulici smjeti poljubiti. (Matanović)

Samo bi nam još taj lom trebao u gluho doba noći kada se spremamo za bijeg! (Brixy)

2.1.3. Za razliku od prethodne podgrupe u kojoj se radilo o manje-više definiranom vremenskom odsječku, frazem *preko noći* (,u vrlo kratkom vremenskom razdoblju, naglo brzo') određuje samo kratak period bez jasnijeg određenja u pogledu smještanja na vremenskom lancu. Upotrebljava se u kontekstu brzog postizanja čega ili bogaćenja, a ponekad se određenom dozom osude govori o takvim postupcima, pa je frazem u nekim slučajevima negativno konotiran. Imenička komponenta *noć* potencira tajnovitost, a ponekad i nelegalnost procesa koji se ostvario u tako kratkom vremenskom periodu.

...i spreman sam dati jamstvo da će one [plaće] u budućnosti rasti brže ne bi li se izjednačile. No, to se ne može ostvariti preko noći. (Večernji list)

...pojedinci, koji su se preko noći obogatili, izigravaju nekakve bosove... (G)

2.1.4. Frazem *pod stare dane* (,u starosti, u poodmaklim godinama') govori o jednom razdoblju u životu ljudi i jedini je unutar podgrupe s vremenskim značenjem koji se ne odnosi na radnju ili stanje.

Znatan je broj godina pod stare dane proveo u krevetu, tup i ravnodušan. (Crnković)

2.2. Druga skupina priložnih frazema ima mjesno značenje pri čemu se ono odnosi i na mjesto i na pravac kretanja. Tako frazem *ima tri dana jahanja* do koga, do čega (,jako je daleko *tko, što*') znači veliku udaljenost od jednog do drugog mjesta. S druge strane, u frazemu *gdje je bog (vrag) rekao laku noć* govori se u prvom redu o velikoj udaljenosti, ali i o zabačenom kraju, o zabit. U njemu je uključen pozdrav (*laku noć*), pa je, znači, komponenta *noć* samo posredno prisutna. Zanimljivo je da se u navedenom frazemu mogu međusobno zamjenjivati komponente *bog* i *vrag* što svjedoči o potpunoj desemantizaciji.

...k vragu, do te kuće ima tri dana jahanja... (G)

...i zato je za upoznavanje izvornog narodnog duha najbolje otići tamo gdje je bog rekao laku noć... (G)

U nekoj šupi, negdje u tundri, gdje je vrag rekao laku noć, osmorica glazbenika (...) sviraju rusku poskočicu. (Večernji list, HFR)

2.3. Treća skupina ima kvantitativno značenje. U njoj se pojavljuje frazem *tri dana jahanja* (,jako, izrazito /o udaljenosti/') kojim se udaljenost do nekog mjesta uspoređuje s trodnevnom jahanjem (usp. 2.2.).

...izolacija u selu tri dana jahanja udaljenom od civilizacije... (G)

– *Nisu, Ive, München je daleko.*

– *Koliko daleko?*

– *Tri dana jahanja...* (Hitrec)

3. Analiza priložnih frazema s komponentama *dan* i *noć* pokazuje, u prvom redu, da je znatno više frazema s komponentom *dan*. Može se, osim toga, govoriti o trima osnovnim značenjima navedenog tipa frazema: vremenskom, mjesnom i kvantitativnom.

II. Frazeološki ekvivalenti na nekim slavenskim i neslavenskim jezicima

U mnogim se slavenskim i neslavenskim jezicima upotrebljavaju priložni frazemi jednake ili slične strukture s jednakim ili neznatno izmijenjenim frazeološkim značenjem. Navodim ekvivalente na nekoliko jezika, a redoslijed navođenja hrvatskih frazema identičan je onom u prvom dijelu članka. Ovdje su zabilježeni samo frazemi ciljnih jezika u kojima se pojavljuju komponente *dan* i/ili *noć*.

<i> dan i noć

(slovenski) noć in dan; (bugarski) ден и ноц; (ukrajinski) <i> день і ніч; (ruski) <и> день и ночь; (češki) noc a den, ve dne v noci; (slovački) deň a noc, vo dne v noci; (engleski) day and night, night and day; morning, noon and night; (njemački) Tag und Nacht; (talijanski) giorno e notte

<i> danju i noću

(ukrajinski) удень і вночі; (bugarski) денем и ноцем, деня и ноця; (ruski) <и> денно и ночью; (slovački) dňom i nocou; (poljski) dniem i nocą, dniami i nocami

svaki božji dan

(ruski) каждый Божий день, изо дня в день; (engleski) day in <and> day out, all day and every day; (njemački) jeden Tag <. den Gott werden läßt>

dan za danom

(ukrajinski) з дня на день, з днини на днину; (ruski) со дня на день; (poljski) dzień w dzień; (engleski) day after (by) day; (njemački) Tag für Tag

iz dana u dan

(slovenski) iz dneva v dan; (bugarski) от ден на ден; (ukrajinski) день при дні, день за днем, з дня у день; (ruski) день ото дня; (poljski) z dnia na dzień; (češki) ze dne na den; (slovački) zo dňa

na deñ; (engleski) from day to day, from one day to the next; (njemački) von Tag zu Tag; (talijanski) di giorno in giorno

do dana današnjeg, do naših dana

(ruski) по сей день, по сегодняшній день; (poljski) do dnia dzisiejszego, po dziś dzień; (njemački) bis zum (auf den) heutigen Tag, bis in unsere Tage

dan-danas

(ruski) в наши дни; (engleski) <still> this very day

ovih dana

(ruski) на днях, со дня на день; (njemački) dieser Tage

jednog lijepog dana

(ruski) в один прекрасный день; (bugarski) един <прекрасен> ден

do sudnjeg dana

(poljski) do sądnego dnia; (češki) do soudného dne; (engleski) until judgment day

cijeli božji dan

(slovenski) ves ljubi <božji> dan; (bugarski) цял ден, през целия ден; (ukrajinski) цілий (весь, цілісний) <божий (білий)> день; (ruski) день-деньской; (poljski) cały boży dzień; (češki) <po> celý (celičký) boží den; (slovački) celý boží deň; (engleski) the whole blessed day, all the livelong day, all day long; (njemački) den ganzen lieben Tag, den lieben langen Tag; (talijanski) tutto il santo giorno

usred (u po) bijela dana

(slovenski) sredi belega dne; (ukrajinski) серед білого дня; (ruski) серед бела дня, при свете дня, белым днем; (poljski) w biały (jasny) dzień; (češki) za bílého dne; (slovački) za bieleho dňa; (engleski) in broad daylight, in the middle of the day; (njemački) am hellen (hellichten) Tag; (talijanski) in pieno giorno

gluho doba noći

(slovenski) sredi trde noči; (ukrajinski) глуха ніч; (ruski) глухая ночь; (poljski) głucha noc; (češki) hluboká noc; (slovački) hlboká (čierna, tvrdá) noc; (njemački) stockdunkle Nacht

preko noći

(slovenski) čez noč; (ukrajinski) за ніч; (ruski) за ночь; (njemački) über Nacht

pod stare dane

(slovenski) za stare dni; (ruski) на закате дней; (slovački) na sklonku dní; (njemački) auf seine (ihre) alten Tage

gdje je bog (vrag) rekao laku noć

(poljski) gdzie diabeł mówi dobranoc; (češki) kde lišky dávají dobrou noc; (slovački) kde líšky dávajú dobrú noc; (njemački) wo sich Fuchs und Hase gute Nacht sagen, wo sich die Füchse gute Nacht sagen

Iako navedeni popis frazema u ciljnim jezicima nije potpun, vidi se da je struktura i motiviranost većeg dijela hrvatskih frazema jednaka ili slična frazemima u nekim slavenskim i neslavenskim jezicima. To dakako svjedoči o mogućim zajedničkim izvorima analizirane skupine frazema, ali i o mogućnosti njihova kalkiranja. U svakom slučaju i ovaj frazeološki segment dokazuje koliko je zajedničkoga u frazeološkim fondovima različitih jezika.

LEKSIKOGRAFSKI IZVORI

- ANIĆ, Vladimir: Veliki rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb: Novi Liber 2003. 1881 s.
- BABA, Stanisław, DZIAMSKA, Gabriela, LIBEREK, Jarosław: Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN 1995. 775 s.
- DOROTJAKOVÁ, Viktória, ĐURČO, Peter, FILKUSOVÁ, Mária, PETRUFOVÁ, Magdaléna, MALÍKOVÁ, Mária Olga: Rusko-slovenský frazeologický slovník. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1998. 664 s.
- FINK ARSOVSKI, Željka i sur.: Hrvatsko-slavenski rječnik poredbenih frazema. Zagreb: Knjigra 2006. 439 s.
- Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik. Red. J. Matešića. Zagreb-München: Nakladni zavod Matice hrvatske, Verlag Otto Sagner 1988. 698 s.
- MATEŠIĆ, Josip: Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika. Zagreb: Školska knjiga 1982. 808 s.
- MENAC, Antica, FINK ARSOVSKI, Željka, VENTURIN, Radomir: Hrvatski frazeološki rječnik. Zagreb: Naklada Ljevak 2003. 414 s.
- MENAC, Antica, PINTARIĆ, Neda: Hrvatskosrpsko-poljski frazeološki rječnik. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1986. 128 s.
- MENAC, Antica, ROJS, Jurij: Hrvatsko-slovenski frazeološki rječnik. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1992. 111 s.
- MENAC, Antica, SESAR, Dubravka, KUCHAR, Renata: Hrvatsko-češko-slovački frazeološki rječnik. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1998. 151 s.

- MENAC, Antica, TROSTINSKA, Raisa I.: Hrvatsko-rusko-ukrajinski frazeološki rječnik. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1993. 140 s.
- MENAC, Antica, VUČETIĆ, Zorica: Hrvatsko-talijanski frazeološki rječnik. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1995. 123 s.
- MOGUŠ, Milan, PINTARIĆ, Neda: Poljsko-hrvatski rječnik. Zagreb: Školska knjiga 2002. 1151 s.
- МОКИЕНКО, Валерий, WURM, Alfréd: Česko-ruský frazeologický slovník. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2002. 659 s.
- Rječnik hrvatskoga jezika. Red. J. Šonje. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga 2000. 1450 s.
- VRGOČ, Dalibor, FINK ARSOVSKI, Željka: Hrvatsko-engleski frazeološki rječnik (u tisku)
- АНДРЕЙЧИНА, К., ВЛАХОВ, С., ДИМИТРОВА, С., ЗАПРЯНОВА, К.: Русско-болгарский фразеологический словарь, Москва – София, Изд-во «Русский язык», Государственное изд-во «Наука и искусство» 1980. 582 с.
- БИРИХ, А.К., МОКИЕНКО, В.М., СТЕПАНОВА, Л.И.: Словарь фразеологических синонимов русского языка. Москва: Астрель – АСТ 2001. 494 с.
- БИРИХ, А.К., МОКИЕНКО, В.М., СТЕПАНОВА, Л.И.: Русская фразеология. Историко-этимологический словарь. Москва: Астрель – АСТ – Люкс 2005. 926 с.
- ОЛЕЙНИК, И.С., СИДОРЕНКО, М.М.: Украинско-русский и русско-украинский фразеологический словарь. Киев: «Радянська школа» 1978. 446 с.
- ТИХОНОВ, А.Н.: Фразеологический словарь русского языка. Москва: Русский язык – Медиа 2006. 335 с.

ФЕДОРОВ, А.И.: Фраzeологический словарь русского литературного языка (в двух томах). Новосибирск: ВО «Наука» 1995. 390 с., 395 с.

Фраzeологический словарь русского языка. Под ред. А.И. Молоткова. Москва: Изд-во «Русский язык» 1978. 543 с.

K PRINCÍPOM VZNIKU A UPLATŇOVANIA FRAZEOLOGICKÝCH ZDRUŽENÍN

Milada Jankovičová
Nitra

Úvod

V príspevku sa pokúsime zistiť niektoré princípy, ktorými sa riadi vznik a uplatňovanie frazeologických združenín, ako aj ich prípadné špecifické prejavy v uvedenej skupine frazém v porovnaní s ostatnými frazémami. Budeme pritom vychádzať z jazykových princíпов vo výstavbe frazém, ktoré rozpracoval J. Dolník (1997), ako aj z princíпов vzniku a uplatňovania frazeológie, ktoré skúmal J. Mlacek (1999; 2001).

Práve J. Mlacek ako prvý upozornil na existenciu tejto osobitnej skupiny slovenských frazém a definoval ju ako „užšiu skupinu, do ktorej sa zaradujú zvraty, ktoré sa reálne vyskytujú i v doslovnom význame i v prenesenom význame a pritom sú akýmsi jazykovým vyjadrením gesta“ (1984, s. 73). Inšpirovaný prácou L. I. Rojzenzona a I. V. Abramovej (Rojzenzon – Abramec, 1969), ktorí analogickú skupinu ruských frazém nazvali фразеологические совмещения, J. Mlacek zaviedol do slovenskej frazeologickej teórie termín *frazeologické združeniny*.

Vymedzenie frazeologických združenín

Už príklady, ktoré J. Mlacek uvádzal na ilustráciu uvedenej skupiny: *hodit niekomu rukavicu, pokrčiť plecami, mávnuť rukou*, signalizovali, že ide o skupinu frazém, ktoré okrem toho, že v svojej sémantike spájajú doslovný (priamy) a prenesený význam, pričom v doslovnom význame sú opisom gesta, vyznačujú sa aj tou zvláštnosťou, že v prenesenom význame vyjadrujú emócie. Symbiózu uvedených troch vlastností frazeologických združenín potvrdzuje aj materiál, získaný z lexicografických prác i konkrétnych textov, a explicitne ju nachádzame